

Ольга Вознюк

Львівський національний університет ім. І. Франка

ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Викладання української мови як іноземної в останнє десятиліття стало одним із важливих напрямків української гуманістики. Зокрема, про зацікавлення у вивченні української мови як іноземної свідчить кількість студентів-іноземців в університетах та на підготовчих факультетах ВНЗ України, викладання УМІ на приватних курсах, а також відкриття кафедр україністики у закордонних навчальних закладах світу (наприклад, у Кембриджському університеті Великої Британії (2009 р.), Центр дослідження української спадщини в Саскачеванському університеті Канади (1998 р.), факультет української філології Вармінсько-Мазурського університету Республіки Польща (2001 р.) та ін.).

З розвитком сучасних мультимедійних технологій зростає можливість використання їх у викладанні УМІ для підвищення ефективності засвоєння матеріалу студентами, що сприяє зацікавленості студентів у вивченні української мови. Як зазначає В. А. Чернова, ще не розроблено єдиної класифікації методів, які б охопили традиційну та нетрадиційну форми викладання УМІ [1, с. 319], проте можемо стверджувати, що використання мультимедій допомагає у вивченні УМІ й приносить позитивні результати. У трикутнику *викладач – підручник – студент* з'явився новий посередник – мультимедії, який, втім, не може замінити повністю підручник, але вносить новий суттєвий допоміжний елемент у вивчення УМІ. Студент з пасивного засвоювача інформації перетворюється на активного учасника процесу навчання, який сам же й бере участь у створенні й, зрозуміло, засвоєнні інформації, що дає можливість досягнути набагато кращого ефекту в кінцевому результаті. Ефективність навчання зумовлена наочністю інформації, яка стає можливою за допомогою використання комп'ютера та інших мультимедійних технологій, а це допомагає сформувати потрібні навички та засвоїти абстрактні поняття.

Під мультимедійними технологіями розуміємо комп'ютерно-орієнтований засіб нового покоління, «якому притаманні характерні

ознаки: можливість об'єднання інформації, представленої в різних формах (текст, звук, графіка, відео, анімація) та інтерактивний режим роботи з інформацією» [2]. Застосування мультимедій створює умови для самоосвіти, підвищує інтенсивність навчального процесу, а також дозволяє створити умови безперервної освіти.

Серед методів з використанням мультимедійних технологій у процесі вивчення УМІ можна назвати:

- *метод рольової гри* з використанням відеокамери. Рольова гра дозволяє подолати певні мовні бар'єри студентів-іноземців та зацікавлює їх до активного діалогу українською мовою, сприяє налагодженню позитивних стосунків у групі. Рольова гра дозволяє студентам навчитися швидко приймати рішення та збагачувати свій словниковий запас, знаходити вихід з непередбачуваних ситуацій, користуючись при цьому лише багажем знань з української мови. Викладач виступає у ролі оператора та не коментує виконання завдання, аж доки не закінчиться зйомка. Опісля викладач показує на комп'ютері чи проекторі виконане студентами завдання, і група з викладачем аналізує виконання завдання й допущені помилки. Важливою умовою тут є досягнення групою певного мовного рівня, а також те, чи група готова до відеозйомки.
- *метод сценарію*, де викладач задає лише певні рамки якогось сценарію, а студенти з використанням комп'ютера, програми PowerPoint та Інтернету виконують завдання у вигляді, наприклад, історії з фотографіями («оповідання в картинках») і т. д., використовуючи написи українською мовою. Наприклад, викладач задає тему «оповідання в картинках» «Зустріч друзів після літнього відпочинку», завдання студентів – зробити та підібрати відповідні фотографії, які б ілюстрували оповідь кожного героя оповідання. Відповідно, опис фотографій виконують українською мовою й монтують в одну програму для презентації.
- *використання комп'ютера* у навчанні УМІ, наприклад:
 - а) завдання з пробілами, коли студенти слухають і дивляться кліп музичного виконавця і заповнюють пропущені слова тексту пісні;
 - б) студенти дивляться відеосюжет та обговорюють його відповідно до заданого викладачем завдання;

- в) студенти дивляться короткометражний фільм спершу без субтитрів і записують те, що зрозуміли або дають відповіді на тестові питання. Вдруге студенти дивляться фільм з українськими субтитрами і повторюють завдання. Викладач порівнює й аналізує результати;
- г) виконання завдання із пошуку розташування міст та об'єктів на мапі Google Maps, що дозволяє поєднати практичне застосування лексики та вміння користуватися сучасними мультимедійними засобами (наприклад, один студент дивиться на мапу та скеровує іншого від одного об'єкта до іншого: «*йдіть прямо, поверніть праворуч, ліворуч...*», інший студент мандрує відповідно до команд вулицями міста у програмі Google Maps);
- г) викладач показує зображення на комп'ютері і студенти називають, що це; наступний крок – викладач демонструє те саме зображення з аудіосупроводом, тренуючи, таким чином, правильну вимову у студентів.

- *мультимедійна дошка* із попередньо розробленими завданнями дозволяє отримати відповіді на поставлені тестові питання та почути звукові файли. Її використання на заняттях з УМІ приносить набагато більший ефект, оскільки дозволяє студентові використовувати увесь спектр пізнавальних засобів для засвоєння інформації (аудіовізуальний ряд інформації, письмо і т. д.).

- *використання електронної пошти* для перевірки виконання домашнього завдання (студент надсилає виконану вправу викладачеві за допомогою електронної пошти, а викладач виправляє помилки й робить помітки (або гіперпосилання), на які правила студентові слід звернути увагу). За допомогою електронної пошти учасники (викладач та студент) можуть активно висловлювати свої думки та запитання.

Ефективне застосування мультимедійних засобів на заняттях з УМІ дозволяє підвищити ефективність методів навчання та засвоєння матеріалу студентами. Це також дозволяє формувати мовну компетенцію у студентів, розвивати техніку читання, правопис, розуміння аудіотексту, підбирати у певних випадках індивідуальний ритм роботи. Під час використання комп'ютера студенти опановують більший обсяг інформації, оскільки праця з мишкою та клавіатурою забирає значно менше часу, ніж записування інформації крейдою на дошці та переписування ручкою в зошит.

Завдяки Інтернету викладач разом зі студентами може здійснювати пошук відповідних матеріалів, газетних, журнальних статей, які ілюструють певні теми та актуальні проблеми України. За допомогою Інтернету студенти отримують додаткову інформацію про Україну та українську мову, літературу й культуру, що дозволяє їм самостійно обирати джерела інформації та опрацьовувати їх, збагачуючи свій словниковий запас. Безпосередньо на комп'ютері опрацьовуємо матеріал зі студентами, шукаємо пояснення незрозумілих слів в онлайн-словниках. Студент може використовувати ресурси бібліотек, які відкривають доступ до онлайн-книг українською мовою, що також збагачує багаж знань та полегшує шляхи пошуку необхідних матеріалів. Переплетення в Інтернеті різних джерел інформації стимулює мультимедійний світ навчання та уможливорює інтердисциплінарний підхід у вивченні української мови як іноземної.

Використання мультимедійних технологій у викладанні УМІ дозволяє студентів мати вплив на хід заняття та бачити рівень власного прогресу й мати змогу його оцінити. Студент не лише розвиває свої граматичні, лексичні здібності, а й практикує використання сучасних технологій та розвиває навички ефективного пошуку джерел необхідної інформації. Студент може надавати перевагу певному виду когнітивної діяльності над іншою, наприклад, вибирати більше вправ з аудіотекстами, ніж з граматичними завданнями, важливо дати студентів таке право вибору [3] на засвоєння ним УМІ, оскільки кожна людина має індивідуальні особливості сприйняття інформації й краще засвоює мову за допомогою тих чи інших органів сприйняття.

Мультимедійні технології виступають одним з мотивуючих чинників у вивченні УМІ, оскільки викладачеві важливо втримати зацікавлення студента у процесі викладання УМІ, що є нелегким завданням. У добу смартфонів, безпроводного Інтернету та інших надсучасних технологій процес навчання може відбуватися фактично безперервно [4], й викладачі мови повинні використовувати ці переваги сучасної техніки.

-
1. Чернова А. В. Інноваційні підходи у викладанні української мови як іноземної // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Филология. Социальные коммуникации» Том 25 (64) № 1. Часть № 2. – 2011 – С. 318-322.

2. Черніченко Г. А., Шафран Л. Ю., Куниця Л. І. Застосування мультимедійних технологій у процесі навчання іноземним мовам // Науковий вісник НУБіП України. Серія: Педагогіка, психологія, філософія – Випуск 155 (1) – 2010 – <http://elibrary.nubip.edu.ua/7107/>
3. Learning a Second Language with Multimedia Materials / Research Center – Center for Implementing Technology in Education: Multimedia Technologies http://www.cited.org/index.aspx?page_id=146.
4. Golden Jaime. Development of Multimedia Tools to Teach a Second Language. / http://www.ehow.com/info_8010316_development-tools-teach-second-language.html.